

Talens struktur og væsentlige budskaber

Svar på spørgsmål L

- Der er tre væsentlige overskrifter for den nye kommuneaftale. Den er økonomisk ansvarlig, den er grøn og den lægger op til en modernisering af velfærden.

Svar på spørgsmål M

- Det er et ambitiøst mål, der er sat for investeringer i klimatilpasninger.
- Men ministeren er overbevist om, at kommunerne vil efterleve aftalen om at løfte investeringsniveauet.
- KL har tilkendegivet, at de også ser et stort behov for, at der bliver sat gang i Klimainvesteringer. Regeringen og KL har en fælles forståelse på dette område.
- En fælles forståelse af, at der er et behov for at gøre noget ved de åbenlyse problemer med oversvømmelser, og hvor der kan være rimeligt at se tingene i en sammenhæng og gå nye veje i indsatsen.
- De øgede takstfinansierede investeringer i klimatilpasning skønnes kun at reducere arbejdsudbuddet med omkring 20 fuldtidspersoner.
- Omvendt skønnes de øgede investeringer at skabe omkring 2.000 nye job i 2013.

Talepapir

Det talte ord gælder

Tilhørerkreds: Kommunaludvalget

Anledning: Samråd

Taletid:

Tid og sted: 20. juni

Dok nr.:

Talepapir til samrådsspørgsmål L og M om aftalen om kommunernes økonomi 2013.

Spørgsmål L:

”Vil ministeren redegøre for hovedpunkterne i aftalen om kommunernes økonomi 2013?”

Spørgsmål M:

”Er det ministrenes vurdering, at kommunerne vil benytte sig af den aftalte låneramme på 2,5 mia. kr. til klimatiltag, og hvilken virkning vil det efter ministerens vurdering i givet fald have på arbejdsudbuddet i år 2020, når kommunerne hæver vandafgifterne med et tilsvarende beløb?”

Svar på spørgsmål L:

Den netop indgåede aftale om kommunernes økonomi kan siges at være styret af tre hovedoverskrifter.

- For det *første* er den økonomisk ansvarlig. Kommunerne tager et medansvar for at sikre tilliden til dansk økonomi.
- For det *andet* har den fokus på, at vi skal modernisere velfærden, så vi kan videreudvikle den - gennem forenkling, modernisering og digitalisering.
- For det *trede* prioriterer vi med aftalen den grønne omstilling og klimatilpasning - og sikrer samtidig nye arbejdspladser.

Aftalen indeholder også tiltag på de enkelte sektorområder mv. Bl.a. kan fremhæves nogle vigtige skridt på dagtilbudsområdet og beskæftigelsesområdet.

Men lad mig starte med at uddybe elementerne under de tre hovedoverskrifter:

Økonomi

Kommunerne har vist stor økonomisk ansvarlighed og bidraget til genopbygningen af dansk økonomi. Det så vi med regnskabsresultatet

for 2011, som lå markant under budgetterne, og med ansvarlige budgetter for 2012. Med økonomiaftalen for 2013 viderefører vi den ansvarlige kurs og vi holder os inden for EU-henstillingen. Lad mig kort ridse nogle væsentlige punkter vedr. økonomien op:

Med økonomiaftalen tager serviceudgifterne for 2013 udgangspunkt i de kommunale servicebudgetter for 2012, som ligger 2,5 mia. kr. over regnskabet for 2011. Hertil kommer nye løft på 500 mio. kr. til bedre kvalitet af dagtilbud [som uddybes senere] samt 300 mio. kr. til at styrke kommunernes arbejde med forebyggelse og hverdagsrehabilitering for ældre samt mennesker med kronisk sygdom.

Kommunerne er sikret et solidt økonomisk udgangspunkt med et ekstraordinært balancetilskud på 3 mia. kr. samt en ekstra lånepulje på 500 mio. kr. Derigennem er kommunerne bl.a. skærmet mod den likviditetsnedgang, der teknisk set følger af, at nogle udbetalinger overgår til Udbetaling Danmark.

Som en konsekvens af sanktionslovgivningen er 3 mia. kr. i bloktilskuddet betinget af aftaleoverholdelse ved budgetlægningen for 2013, der forventes i oktober 2012. Det er i relation til denne lovgivning aftalt med KL, at kommunernes regnskaber for serviceudgifterne i 2013 skal holde det aftalte niveau for 2013. [Loven tager udgangspunkt i

overholdelse af budgettet med *mulighed* for at ØIM kan korrigere op til aftaleniveauet].

Kommunerne kan afholde anlægsinvesteringer inden for et anlægsloft på 15,5 mia. kr. (1 mia. kr. af bloktilskuddet gøres dermed også afhængigt af, at kommunernes budgetter overholder den aftalte ramme for anlægsudgifter.)

I tilknytning hertil udbetales 2 mia. kr. fra kvalitetsfondsmidlerne, hvilket muliggør et investeringsniveau på kvalitetsfundsområderne [de

borgernære områder] på mindst 7 mia. kr., og der er afsat en lånepulje på 750 mio. kr. til investeringer i kvalitetsfundsområderne.

Jeg vil også gerne fremhæve de videre spor, som lægges ift. rammerne for kommunernes udgiftsstyring og planlægning. Med aftalen er der således enighed med KL om et fokus på en styrket økonomistyring i kommunerne. Det indebærer et fælles arbejde om en kortlægning af økonomistyringen i kommunerne. Og der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal se på en modernisering af låne- og deponeringsreglerne. Det sidste skal også ses i forlængelse af regeringsgrundlaget.

Modernisering og forenkling

Med stramme økonomiske rammer for den offentlige sektor og mange udfordringer foran os, er det i det hele taget bydende nødvendigt, at vi fortsat udvikler velfærden med et fokus på at udvikle den på nye og mere effektive måder.

Regeringen har med økonomiaftalen taget hul på moderniseringsreformen af den offentlige sektor. Siden præsentationen af regeringens ambitioner har mange haft en mening om, hvad modernisering er, og hvordan det gøres.

Det korte svar er: Modernisering er systematiseret sund fornuft. Det er et *mindset*, som indebærer en udfordring af det bestående, hvor vi vedholdende stiller spørgsmålet: "Kan denne opgave løses smartere?" Styringsrelationer i det offentlige skal være tidsvarende og effektive.

Der skal være klarhed om de fælles resultatmål og styr på rammerne, så vi kan finde nye, billigere og bedre måder at udvikle velfærden på.

Aftalen afspejler mange af indsatsområderne på regeringens moderniseringsdagsorden. Det gælder blandt andet regelforenkling,

resultatfokus, digitalisering, tillid og samarbejde. Aftalen understøtter både den nye samarbejdsånd og en række konkrete initiativer.

Den nye samarbejdsånd kommer blandt andet til udtryk i det eftersyn af principperne for god decentral styring, som er aftalt. Principperne for det statsligt-kommunale samarbejde skal i højere grad afspejle et resultatfokus, som kan give rum til ledelse og nytænkning decentralt.

Aftalen indebærer også en ny ambitiøs tilgang til regelforenkling. Frem for at fjerne en enkelt regel hist og her, vil vi med fokus på enkel styring

gennemgå lovgivningen på de kommunale områder fra et helikopterperspektiv: Hvilke regler understøtter målene på et givet velfærdsområde, og hvilke regler har ingen forbindelse til de mål, som vi ønsker at nå? Sidstnævnte skal selvfølgelig væk.

Jeg kalder det omvendt bevisbyrde, fordi byrden ligger i argumentationen for at bevare en regel – ved at sandsynliggøre, at den understøtter målene – frem for, som tidligere, i argumentationen for at fjerne den.

Velfærdsteknologi vil også blive et af de vigtige redskaber til de kommende års udfordringer. Velfærdsteknologi kan i sig selv være en løsning til f.eks. behandling af patienter med kroniske lidelser, men det er samtidig en løftestang for flere andre vigtige dagsordner for udviklingen af den offentlige sektor - eksempelvis for at styrke borgernes mestring af eget liv, for innovation i den offentlige opgavevaretagelse og for bedre samarbejde på tværs af sektorer.

Med aftalen for kommunernes økonomi for 2013 er det aftalt at gennemføre en samlet reform, der for de kommende år skal sætte

retningen for arbejdet med velfærdsteknologi på tværs af den offentlige sektor.

I det hele taget er digitalisering en nøgle til at forny og effektivisere den offentlige sektor samt sikre en mere fleksibel og moderne service for borgerne, så vi får mere velfærd for pengene. Eksempelvis er der store potentialer i obligatorisk digital kommunikation med borgerne.

Grøn omstilling

Kommunernes økonomiaftale for 2013 har allerede fået et ry for at være den grønneste aftale i mange år. I en tid med økonomisk smalhals er det lykkedes at prioritere de danske klimaudfordringer samt en udbygning i natur og miljø.

Med aftalen er der afsat 2,5 mia. kr. til investeringer i klimatilpasninger. Disse midler skal målrettes forsyningssektorens område, så de bliver bedre stillet over for fremtidens vejrrelaterede udfordringer med

eksempelvis flere skybrud, mulighed for mere hverdagsregn og flere kraftige storme.

For at understøtte miljøinvesteringer agter vi med aftalen at justere de kommunale lånegarantier og dertilhørende lånemuligheder.

Regeringen og KL er desuden enige om, at der er nogle uhensigtsmæssige barrierer for, at forsyningsselskaberne på spildevandsområdet kan understøtte kommunale investeringer, der har til formål at styrke afledning og håndtering af regnvand [Kommunerne optræder her dels som myndighed med opgaver med snitflader til klimatilpasning og dels som ejere af spildevandsforsynings-

virksomhederne]. Det kunne eksempelvis være grønne områder, der anlægges som led i opsamlingen af regnvand. Vi vil samtidig sikre, at der sker en klar afgrænsning af, hvilke aktiviteter og udgifter, der tilhører det takstfinansierede område som led i klimatilpasningerne.

Øvrige vigtige punkter

Aftalen indeholder som nævnt flere tiltag på sektorområderne. Jeg skal her blot kort nævne dagtilbudsområdet og beskæftigelsesområdet.

Tilskud til bedre dagtilbud

Der er som nævnt givet et løft til kommunerne på 500 mio. kr. i 2013 og frem til at øge kvaliteten i dagtilbud. De 500 mio. kr. blev afsat med finansloven for 2012 til bedre normeringer.

Med aftalen om kommunernes økonomi har vi drøftet udmøntningen af midlerne. Der er enighed om en model, hvor pengene fordeles ubureaukratisk til den enkelte kommune på baggrund af antallet af 0-5-årige i kommunen. Samtidig er regeringen og KL enige om at følge udviklingen i normeringer fra 2012 til 2013 og gøre status herfor i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2014. Det skal sikre, at hver

enkelt kommunalbestyrelse prioriterer pengene til en generel forbedring af kvaliteten i dagtilbud.

Samtidig prøver vi at skabe klarhed over datagrundlaget, fordi forskellige beregninger af normeringerne giver forskellige billeder af den aktuelle situation. På den led får vi også kvalificeret det datagrundlag, som vi diskuterer ud fra.

På beskæftigelsesområdet står vi over for nogle vigtige skridt. Her skal vi sikre, at kommunerne har de nødvendige redskaber. Der har tidligere været brugt for megen tid og ressourcer på dokumentation og processer og for lidt ressourcer på det, som det handler om – at få folk i arbejde.

Derfor ønsker regeringen bl.a. at modernisere rådigheds- og sanktionsreglerne, så vi får fokus på effekter.

Regeringen ønsker også at fremlægge forslag til en omlægning af den statslige refusion for de kommunale forsørgelsesudgifter. En omlægning,

der sigter på, at kommunerne i højere grad styres ud fra resultaterne af indsatsen, der vil styrke kommunernes tilskyndelse til at yde en effektiv indsats, der modvirker længerevarende offentlig forsørgelse og fokuserer på tilbagevendelse til arbejdsmarkedet. KL vil blive inddraget i dette arbejde.

Svar på spørgsmål M:

Jeg har i mit svar på det første spørgsmål redegjort for hovedpunkterne vedrørende grøn omstilling, der blandt andet skal sikre bedre rammer for klimatilpasningsindsatsen i kommunerne – herunder særligt med fokus på at forebygge oversvømmelser.

Det er et ambitiøst mål, der er sat for investeringer i klimatilpasninger, men jeg er overbevist om, at kommunerne vil efterleve aftalen om at løfte investeringsniveauet. KL har tilkendegivet, at de også ser et stort behov for, at der bliver sat gang i klimainvesteringer. Regeringen og KL har en fælles forståelse på dette område.

En fælles forståelse om, at der er et behov for at gøre noget ved de åbenlyse problemer med oversvømmelser, og hvor det kan være rimeligt at se tingene i en sammenhæng og gå nye veje i indsatsen. Der er jo ingen grund til at bekoste en dyr kloakering, hvis der kan skaffes billigere løsninger ved nedsivning i en park eller en fodboldbane.

Udmøntningen af de nærmere vilkår og rammer for klimatilpasningsindsatsen sker i efteråret 2012, hvor der vil være særlig opmærksomhed på at sikre en klar afgrænsning af, hvilke aktiviteter og udgifter, der kan takstfinansieres som led i en klimatilpasning.

Med hensyn til anden del af spørgsmålet om virkningen for arbejdsudbuddet i 2020 af de øgede takstfinansierede investeringer i klimatilpasning har dette kun en meget begrænset virkning.

Det forudsættes, at der er tale om en engangsinvestering i 2013, som afskrives over 40 år, hvilket er den gennemsnitlige levetid for aktiver i spildevandsforsyningerne.

Hvis de årlige afskrivninger finansieres via en forhøjelse af vandafledningsafgifterne, vil det give anledning til en afgiftsstigning på

omkring 60 mio. kr. – svarende til en årlig merudgift per husholdning på i størrelsesordenen 20 kr. før moms.

Det vil i sagens natur kun have en meget begrænset virkning på arbejdsudbuddet.

Hvis det eksempelvis antages, at vandafledningsafgiften har omtrent samme virkning på arbejdsudbuddet som proportionale skatter [antages for nemhed skyld – vandafledningsafgiften er ikke en skat i nationalregnskabet forstand men en brugerbetaling, dvs., der er ikke

tale om en skat på arbejde], vil en afgiftsforhøjelse på 60 mio. kr. reducere arbejdsudbuddet med omkring 20 fuldtidspersoner på længere sigt. Den meget begrænsede reduktion i arbejdsudbuddet sker gradvist over en årrække og arbejdsudbuddet vil det første år derfor reelt være uændret. Selve stigningen i vandafledningsafgiften vil selvfølgelig isoleret set også reducere efterspørgslen på kort sigt – anslået til knap 20 personer det første år. Det er dermed samlet set vurderingen, at forhøjelsen af vandafledningsafgiften vil have en meget begrænset betydning for beskæftigelsen både på kort og langt sigt.

Omvendt skønnes de øgede klimainvesteringer på kort sigt at skabe omkring 2.000 nye job i 2013. Dermed understøtter klimainvesteringerne beskæftigelsen i 2013, hvor konjunkturerne fortsat skønnes at være svage.